

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2986

Vragen van het lid **Van Houwelingen** (FvD) aan de Minister van Justitie en Veiligheid over *vermelding van «Uitgeverij de Blauwe Tijger» in het «Dreigingsbeeld Terrorisme Nederland 53» van de NCTV en de mogelijke schending van de grondwettelijke vrijheid van drukpers naar aanleiding van de gewelddadige aanhouding van onderzoeksjournalist Rypke Zeilmaker van dezelfde uitgeverij op 14 april 2021 in Warmond* (ingezonden 19 april 2021).

Antwoord van Minister **Grapperhaus** (Justitie en Veiligheid) (ontvangen 1 juni 2021). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2020–2021, nr. 2657.

Vraag 1

Bent u bekend met de vermelding van Uitgeverij de Blauwe Tijger in het Dreigingsbeeld Terrorisme Nederland 53 van de NCTV?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2 en 3

Zouden andere organisaties of personen die doneren aan boerenactiegroepen ook kunnen worden genoemd in het Dreigingsbeeld Terrorisme Nederland, aangezien in het rapport staat «Zo doneert de ultraconservatieve uitgeverij De Blauwe Tijger [...] geld aan een boerenactiegroep»? Zo ja, waarom wordt dan enkel Uitgeverij de Blauwe Tijger genoemd? Zo nee, waarom niet?

Kunt u aangeven waarom er is gekozen voor het noemen van Uitgeverij de Blauwe Tijger in dit rapport?

Antwoord 2 en 3

De NCTV heeft de taak om de nationale veiligheid te versterken en maatschappelijke ontwrichting te voorkomen door dreigingen voor de vitale belangen van de samenleving te identificeren en de weerbaarheid en bescherming van die vitale belangen te versterken. Het DTN wordt opgesteld om aan die taak te voldoen. Met het DTN wordt de Tweede Kamer geïnformeerd over het actuele dreigingsbeeld en de ontwikkelingen die het meest bepalend zijn voor Nederland. Behalve terrorisme kan dit tevens raken aan extremisme en, wanneer er (mogelijk) sprake is van verharding, activisme en kwesties die onderwerp zijn van gepolariseerd debat. In het DTN beschrijft de

¹ Kamerstuk 29 754, nr. 560

NCTV dan ook trendmatige onderwerpen die (kunnen) leiden tot polarisatie zonder inhoudelijke waardering van de onderwerpen: het verschijnsel polarisatie wordt benoemd als proces waarbinnen discussies kunnen verhitten.

Een van deze trendmatige onderwerpen zijn vormen van protest die – mede – zijn ingegeven door anti-overheidssentimenten. Dit kan voortkomen uit politiek-ideologische motieven, maar kan zich bijvoorbeeld ook richten tegen (onderdelen van) specifiek overheidsbeleid, waarbij personen zich soms onevenredig of onnodig hard benadeeld kunnen voelen door beleidskeuzes en vanuit gevoelens van onrechtvaardigheid of machteloosheid in actie komen. In de derde plaats kan men zich in meer algemene zin verzetten tegen de «bestuurlijk elite» vanuit een sterk wantrouwen tegen de politiek, de media, wetenschap en deskundigen. Binnen deze categorie bestaat een grotere gevoeligheid voor complotdenken en nepnieuws (zie ook de beantwoording van vraag 10).

Uitgeverij De Blauwe Tijger wordt in het Dreigingsbeeld Terrorisme Nederland (DTN) 53 aangehaald ter illustratie van een door de NCTV gesignaleerde trend op het gebied van polarisatie, namelijk de aansluiting bij protesten tegen specifiek overheidsbeleid, in dit geval bepaalde boerenprotesten, door verschillende groepen met verschillende grieven die worden verbonden door anti-overheidssentimenten. Het gaat in de passage dus niet zozeer om het doneren van geld aan een boerenactiegroep zelf, maar om de verbindende werking die kan uitgaan van gedeelde anti-overheidssentimenten. Daarbij is het voorstelbaar dat deze aansluiting een verharding van protesten tegen specifieke delen van het overheidsbeleid in de hand kan werken.

Vraag 4

Beseft u dat het feit dat een organisatie wordt genoemd binnen het Dreigingsbeeld Terrorisme Nederland door veel mensen zal worden beschouwd als staatsgevaarlijk en als potentieel gewelddadig? Beseft u dat hierdoor deze organisatie grote reputatieschade en omzetverlies wordt toegebracht?

Antwoord 4

De Blauwe Tijger wordt in DTN 53 niet staatsgevaarlijk genoemd, noch wordt de uitgeverij neergezet als potentieel gewelddadig. De NCTV geeft op basis van informatie van verschillende overheidspartijen, open bronnen en wetenschappelijke publicaties op onafhankelijke wijze inzicht in het actuele dreigingsbeeld en de ontwikkelingen die het meest bepalend zijn voor Nederland, waaronder (mogelijke verharding van) activisme en kwesties die onderwerp zijn van gepolariseerd debat. De Blauwe Tijger wordt genoemd in de paragraaf «Polarisatie». Om verwarring te voorkomen staat aan het begin van de paragraaf expliciet benoemd: «In het DTN wordt over negatieve vormen van polarisatie geschreven omdat deze kunnen bijdragen aan maatschappelijke onrust en/of een voedingsbodemp kunnen vormen voor radicaliseringsprocessen. Bij de hieronder beschreven onderwerpen vindt protest of gepolariseerd debat plaats dat leidt (of kan leiden) tot verharding, zowel in het digitale domein als in de fysieke wereld».

Vraag 5

Beseft u dat de grondwettelijke vrijheid van drukpers in het gedrang kan komen wanneer een uitgeverij onterecht zou worden genoemd in het Dreigingsbeeld Terrorisme Nederland van het NCTV?

Antwoord 5

Van het onterecht noemen van De Blauwe Tijger is naar mijn mening geen sprake. Ik verwijs u naar het antwoord op vraag 2, 3 en 4.

Vraag 6, 7 en 8

Zijn er aanwijzingen dat Uitgeverij de Blauwe Tijger op een of andere manier zelf geweld (heeft) gebruikt, hier plannen toe heeft of het gebruik van geweld door anderen faciliteert of bevordert?

Indien dit het geval is, kunt u hiervan voorbeelden geven?

Indien dit niet het geval is, kunt u uitleggen waarom een Nederlandse uitgeverij met als eigen doelstelling «nieuwe maar ook oudere bijzondere teksten uit te geven ter verbreding van het intellectuele debat» wordt genoemd in het Dreigingsbeeld Terrorisme Nederland 53 van de NCTV?

Antwoord 6, 7 en 8

De Blauwe Tijger wordt in DTN 53 niet in verband gebracht met het gebruik van geweld, noch met het plannen of het faciliteren van gebruik van geweld door derden. De uitgeverij wordt in DTN 53 genoemd in een paragraaf getiteld «Polarisatie». Ik verwijs u naar de antwoorden op de vragen 2, 3 en 4.

Vraag 9

Wat wordt bedoeld met (p. 34) «anti-overheidspropaganda»? Wat zijn voorbeelden van «anti-overheidspropaganda» van Uitgeverij de Blauwe Tijger? Op basis van welke criteria bepaalt de NCTV of Nederlandse uitgeverijen «anti-overheidspropaganda» verspreiden?

Antwoord 9

Met «anti-overheidspropaganda» wordt het doelbewust aanbieden van eenzijdige of onjuiste informatie waarmee anti-overheidssentimenten versterkt (kunnen) worden bedoeld. Zo werd aan het begin van de coronapandemie via het YouTube-kanaal van de uitgeverij ten onrechte gesuggereerd dat de overheid doelbewust aanstuurde op het veroorzaken van zoveel mogelijk coronadoden. Zoals aangegeven in de beantwoording van vraag 3 is het voorstelbaar dat de aansluiting van groepen die zijn verbonden door zulke anti-overheidssentimenten bij protesten tegen specifieke delen van het overheidsbeleid, een verharding van protesten in de hand kan werken.

Vraag 10

Wat wordt bedoeld met «nepnieuws» (p. 34)? Wat zijn voorbeelden van «nepnieuws» van Uitgeverij de Blauwe Tijger? Op basis van welke criteria bepaalt de NCTV of Nederlandse uitgeverijen «nepnieuws» verspreiden?

Antwoord 10

Onder nepnieuws wordt als nieuws verholde desinformatie verstaan, ofwel het doelbewust verspreiden van misleidende informatie met het doel om schade toe te brengen aan het publieke debat, democratische processen, de open economie of nationale veiligheid. Dit is iets anders dan misinformatie, het onbewust of zonder schadelijke intentie verspreiden van onjuiste informatie.

Vraag 11 en 12

Zijn er wellicht andere uitgeverijen, kranten of journalisten die volgens de NCTV «nepnieuws» verkondigen? Zo ja, welke zijn dit? Beschikt de NCTV over een dossier van Uitgeverij de Blauwe Tijger of de uitgever zelf, Tom Zwitser? Indien dit niet het geval is, waarom en hoe is de naam van deze uitgeverij terecht gekomen in het Dreigingsbeeld Terrorisme Nederland 53? Indien dit wel het geval is kunt u deze dossiers dan openbaar maken? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 11 en 12

Zoals ook gesteld in de Kamerbrief over de Verbetering juridische grondslag verwerking persoonsgegevens NCTV (12 april 2021), richt de NCTV zich fenomeenmatig op het dreigingsbeeld als geheel. Aan het monitoren van uitingen ten behoeve van het duiden van trends en fenomenen die in potentie de stabiliteit van Nederland kunnen ontwrichten is soms bepaalde informatie over personen verbonden; uitingen worden door personen gedaan. Bij deze taak hoort daarmee dat bepaalde informatie wordt verwerkt, in sommige gevallen ook persoonsgegevens, maar alleen voor zover die noodzakelijk zijn voor het maken van de fenomeenanalyse en ook alleen daarvoor gebruikt worden. Voor een onderbouwing voor het noemen van De Blauwe Tijger in DTN 53, zie de beantwoording van vraag 3.

Vraag 13

Bent u bekend met de aanhouding van Blauwe Tijger-journalist Rypke Zeilmaker op 14 april jl. in Warmond?²

² Blue Tiger Studio via Youtube, 15 april 2021, «Huid interviewt Rypke nadat hij door 6 politiewagens van de weg afgesodemieterd en gearresteerd werd», www.youtube.com/watch?v=HhdWAhurFQw

Antwoord 13

Ja

Vraag 14

Zijn er specifieke afwegingen die Justitie, AIVD of politie maken om te bepalen of een journalist moet worden gevolgd?

Antwoord 14

Afwegingen omtrent vervolging worden alleen gemaakt door het Openbaar Ministerie. Voor het inzetten van dwangmiddelen tegen individuen gelden allereerst de vereisten van het Wetboek van Strafvordering. Wanneer in een opsporingsonderzoek een journalist in beeld komt, al dan niet als verdachte, geldt daarnaast de Aanwijzing strafvorderlijk optreden tegen journalisten.

Vraag 15, 16 en 17

Zouden politie en justitie de vermelding van Uitgeverij de Blauwe Tijger in het Dreigingsbeeld Terrorisme Nederland 53 kunnen gebruiken als aanleiding voor het in de gaten houden, volgen of monitoren van journalisten of medewerkers van Uitgeverij de Blauwe Tijger?

Zou deze vermelding in het Dreigingsbeeld Terrorisme Nederland 53 mede aanleiding kunnen zijn om van journalisten of medewerkers van Uitgeverij de Blauwe Tijger DNA af te nemen?

Zou deze vermelding in het Dreigingsbeeld Terrorisme Nederland 53 mede aanleiding kunnen zijn om journalisten of medewerkers van Uitgeverij de Blauwe Tijger in voorlopige hechtenis te plaatsen?

Antwoord 15, 16 en 17

Over individuele zaken doe ik geen uitspraken. Voor het overige verwijs ik naar mijn antwoord op vraag 14.